

dle rozdělovníku

Váš dopis zn./ze dne:

Vyřizuje/tel.:

Č. j.:

Mgr. Vladislava Pošvová

MHMP 451432/2018

236 002 077

Sp. zn.:

Počet listů/příloh:7/0

S-MHMP 1401561/2017 Pošvová

Datum:

19.03.2018

č.p. 4, k.ú. Troja, U Trojského zámku 1, Praha 7

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Magistrát hl. m. Prahy, odbor památkové péče (dále jen MHMP OPP), jako dotčený orgán státní památkové péče na území hlavního města Prahy věcně a místně příslušný podle § 29 odst. 2 písm. b), e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, posoudil žádost vlastníků dotčené nemovitosti vlastníka dotčené nemovitosti Hlavního města Prahy, Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, IČ 000 64 581, kterou podala Galerie hlavního města Prahy, Staroměstské náměstí 13, Praha 1, IČ 000 64 616, v zastoupení na základě zřizovací listiny ze dne 17.6.1998 o vydání závazného stanoviska ve věci **sanace výseku východní ohradní zdi v partii s Herkulovými činy včetně způsobu zajištění štukových dekorů v areálu zámku Troja č.p. 4, k.ú. Troja, U Trojského zámku 1, Praha 7,**

který je nemovitá kulturní památka, zapsaná pod r.č. ÚSKP 44544/1-1534 a je v památkové rezervaci v hlavním městě Praze, prohlášené nařízením vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze,

spočívající v úpravách s následujícími podrobnostmi:

návrh na snížení zvýšené vlhkosti prospektu a průzkum:

- provedení výkopové rýhy, utěsněné jílovou zeminou, po obou stranách zdiva, v rozměru 0,4-0,6/0,8 m;
- aplikace chemických clon z obou stran pomocí speciálního tlakového zařízení, pod úroveň terénu – vrty o průměru 16-18 mm, sklon vrtů 15°, osová vzdálenost 150 mm, doručen prostředek Aquafin F – směs má hydrofobní, eventuálně utěsňující účinky, vrty budou provedeny dvouřadé z obou stran (šachovnicovitě);

- z důvodu předpokládaného výskytu kaveren se provede předinjektáž vápennou výplňovou maltou s trasem;
- po injektáži se otvory ze statických důvodů vyplní maltou s bobtnavým účinkem;
- práce budou prováděny po etapách cca 1,5 m v opačných oblastech od kraje ke středu, ale ne současně z obou stran;
- pomocná nutná úprava při aplikaci infuzních clon bude provedena jako utěšňovací povlak hydroizolační srěrkou v síle 10 mm ve výkopové rýze: postřík Aquafin F, poté 2 x povlak Aquafin 1 k;
- v případě úniků např. vlivem nehomogenní skladby apod. upřesnění projektant vrty pro injektážní směsi a po zatvrdnutí zkonzultuje stav projektu – změny a úpravy budou hlášeny a sledovány projektantem;
- utěšňovací povlak v oblasti rýhy – separační geotextilie;
- provedený posudek rubových omítek prospektu konstatuje dostatečnou prodyšnost a pórovitost a doporučuje ponechání stávajících omítek;

návrh na restaurátorské konzervační práce:

- hloubkové injektáže pro prolepení jednotlivých odloučených, trhlinami protkaných vrstev povrchových úprav (omítek i štukové výzdoby) a obnova jejich ukotvení k podkladu směsí na bázi hydraulického přírodního vápna zbarveného ve hmotě pomocí minerálních pigmentů do barvy původního štuku, popř. jádra omítky;
- současné obtmelení všech okrajů dochovaných ker a částí omítek i štukových prvků (figurální i dekorativní motivy);
- průběžné monitorování stavu povrchových úprav v průběhu stavebních prací;
- v případě nutnosti další akutní zajišťovací práce na ohrožených partiích;
- závěrečná restaurátorská zpráva

a vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 v souladu s § 14 odst. 3, § 44 a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, toto **závazné stanovisko podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád**, ve znění pozdějších předpisů:

Provedení navrhovaných prací v rozsahu předložené dokumentace „Praha 7 Troja – zahrada, Prospekt s Herkulovými činy, Průzkum a návrh snížení vlhkostí“, kterou zpracoval ing. Michael Balík, CSc., v 07/2017 a „Praha 7 – Troja, Areál zámku Trója – zahradní prospekt s Herkulovými činy, Restaurátorský záměr na konzervační zajištění štukové figurální i dekorativní výzdoby prospektu v průběhu provádění sanačních úprav zaměřených na snížení zvlhčení prospektu“, kterou zpracoval akad. soch. Vojtěch Adamec, v 08/20107 je z hlediska zájmů státní památkové péče **p ř í p u s t n é** za těchto základních podmínek:

1. Budou provedeny kopané sondy, které ověří skutečnou historickou niveletu prospektu. Na základě posouzení sond bude zpracován návrh terénní úpravy, který bude předložen MHMP OPP k posouzení.
2. Koruna zdiva bude opravena. Budou provedeny kopané sondy, které ověří, zda u navazujících úseků zdi bez výzdoby je drenážní systém a zda ho lze provázat s drenážním systémem prospektu. Na základě posouzení sond bude zpracován návrh napojení drenážního systému jako celku a bude předložen MHMP OPP k posouzení.
3. MHMP OPP budou předkládány vzorky čištění, tmelení, retuší, povrchové úpravy, doplňků, konstrukčního zpevnění a povrchové úpravy. O skutečnosti, že jsou tyto vzorky vyhotoveny, informuje žadatel MHMP OPP, aby byl umožněn řádný výkon

dozorovacích pravomocí MHMP OPP. Do doby odsouhlasení shody vzorku s výše uvedenými požadavky nelze práce provést jako celek.

4. Bude vyhotovena závěrečná restaurátorská zpráva, která bude předána Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v hl. m. Praze v termínu do 30 dnů od převzetí díla.

Odůvodnění:

Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byla dne 4.9.2017 podána oprávněnou osobou žádost o vydání závazného stanoviska k návrhu výše uvedených udržovacích prací předmětné nemovitosti v rozsahu předložené dokumentace.

Žádost obsahuje následující doklady a podklady:

- výpis z katastru nemovitostí
- dokumentaci

MHMP OPP požádal dne 16.10.2017 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze (dále jen NPÚ ÚOP PR), o zpracování písemného vyjádření k předloženému návrhu v zákonné lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování.

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, bylo ve věci vydáno písemné vyjádření NPÚ ÚOP PR č. j. 311/74837/2017 ze dne 7.3.2017. Ve svém vyjádření tato odborná organizace považuje navrhované práce za realizovatelné za následujících podmínek:

1. *Příslušné restaurátorské práce bude provádět restaurátor s platným povolením MK dle třídníku specializací restaurátorských prací, který je přílohou č. 1 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči.*
2. *Z lícové strany ze zahrady bude odhalena pata výtvarné dekorace prospektu a terén bude upraven tak, aby byla prezentována celá výtvarně řešená plocha prospektu včetně soklové partie.*
3. *Bude opravena koruna zdiva a navržen systém odvodnění a odvlhčení lícové strany prospektu, s odvodňovacím systémem pro odvod povrchové vody, se zaústěním mimo základové zdivo ohradní zdi, nejlépe do záhonů nebo do dešťové kanalizace.*
4. *Zástupci NPÚ ÚOP PR bude umožněn výkon odborného památkového dohledu nad prováděním prací formou předem stanovených kontrolních dnů, kde budou v rámci tohoto dohledu NPÚ ÚOP PR předkládány vzorky všech zásadních etap restaurátorského zásahu k posouzení a konzultaci (čištění, tmely a retuše, povrchové úpravy, doplňky a konstrukční zpevnění, povrchová úprava) a konzultovány jednotlivé postupy.*
5. *Po ukončení prací bude NPÚ ÚOP PR do 30 dnů předáno jedno vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace a zpráva o skutečném provedení stavby. Dokumentace musí obsahovat komplexní vyhodnocení doplňujících průzkumů a zjištění, fotodokumentaci stavu díla před započatím restaurátorské práce a stavebních úprav, v průběhu jednotlivých etap zajišťování a stavby a po ukončení práce, popis použitých technických a technologických postupů a materiálů, rozbor a vyhodnocení případných nových zjištění o díle.*

A s tímto doporučením:

- 1. Pro provádění prací by měl být získán souhlas ostatních spolujednatelů parcely parc. č. 25 v k. ú. Troja, kde je prospekt situován, i správce komunikace za zdi.*
- 2. Spolujednatelé by měli v zájmu udržení kvality vložené investice i zachování památky společně vyzvat správce navazující komunikace, aby v zimních měsících nepoužíval k údržbě komunikace prostředky na bázi soli a při shrnování sněhu tento zásadně odkládal na druhou stranu komunikace směrem ode zdi.*
- 3. V souvislosti s opravou lávky by měl být řešen a upraven i nástup na lávku tak, aby bylo zlepšeno prostředí rubu prospektu.*

Žadatelé byla analogicky podle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, před vydáním závazného stanoviska ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům závazného stanoviska. Žadatel této možnosti využil a dne 14.3.2018 k podkladům uplatnil následující doplnění námítky: *“ K podmínce č. 2: Před započítím prací budou provedeny 2 kopané sondy, které ověří skutečnou historickou niveletu prospektu. Po posouzení těchto sond projektantem bude rozhodnuto o eventuální úpravě. Je třeba zdůraznit nebezpečí shromažďování srážkové vody v takto vzniklé budoucí prohlubni, a tím následné výrazné poškozování prospektu.*

K podmínce 3: Eventuální odvodňovací rýha není součástí koncepce stavebního odvlhčení prospektu – nyrvených sanačních úprav. Jakékoli terénní úpravy by v budoucnu působily negativně a podporovaly by vzlínání vlhkosti do zdiva.

Návrhy uplatněné účastníkem řízení MHMP OPP částečně akceptuje. Kopanými sondami bude ověřen současný stav a na základě jejich posouzení bude předložen návrh úprav.

MHMP OPP, který žádost posoudil, se ztotožnil s písemným vyjádřením NPÚ ÚOP PR s tím, že provedení prací, uvedených v předloženém návrhu, je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné za podmínek, uvedených ve výrokové části závazného stanoviska. MHMP OPP neuvedl ve výrokové části závazného stanoviska podmínku č. 1 písemného vyjádření odborné organizace NPÚ ÚOP PR, neboť vychází přímo ze zákona. Dále MHMP OPP nezahrnul do výroku závazného stanoviska ani část podmínky č. 4 písemného vyjádření NPÚ ÚOP PR, neboť představuje uložení povinnosti, kterou neřeší žádný předpis ani zákon. Do výroku rozhodnutí nebylo zahrnuto ani doporučení NPÚ ÚOP PR, neboť není pro provedení prací.

Areál zámku Troja č.p. 4, k.ú. Troja, U Trojského zámku 1, Praha 7 je nemovitá kulturní památka zapsaná pod r.č. ÚSKP 44544/1-1534 a nachází se v památkové rezervaci v hl. m. Praze, která je od roku 1993 prohlášena za památku světového kulturního dědictví UNESCO, a je chráněna dle citovaného zákona a nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze.

Předmětem památkové ochrany jsou na území Pražské památkové rezervace (PPR) kromě prohlášených kulturních památek rovněž stavby a jejich soubory, které nejsou nemovitými kulturními památkami, ale které vykazují dílčí památkové nebo urbanistické hodnoty dotýkající se vnitřní i vnější architektury. Soudobými vstupy do stávající historické zástavby rezervace nesmí být narušena objemová a prostorová skladba historických objektů a poškozeno prostředí PPR.

Podmínky pro stavební činnost v rezervaci stanovuje nařízení vlády č. 66/1971 ze dne 21.7.1971.

Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, zejména jeho historické vodorovné a svislé konstrukce (zdivo, klenby, trámové stropy, krov, včetně všech historických prvků a detailů), ale i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (schodiště včetně zábradlí, fasády, střešní krytina, okenní, dveřní a vratové výplně, podlahy, podhledy, vnější i vnitřní omítky, dlažby, obklady, včetně všech autentických historických prvků a detailů). Veškeré dožilé prvky je možno odstranit pouze v případě prokazatelně neopravitelného stavu, a to výhradně za přesné kopie odstraňovaných prvků.

V tomto konkrétním případě v rozsahu podané žádosti je předmětem ochrany východní prospekt v jihovýchodním nároží ohradní zdi.

Areál zámku Trója je velkoryse koncipovaný komplex příměstského zámku - vily s hospodářskými budovami a zahradními stavbami v rozlehlém, plánovitě architektonicky navrženém parku. Zakladatelem a stavebníkem areálu byl hrabě Václav Vojtěch ze Šternberka, vzdělaný a ambiciózní český šlechtic, který byl ve 2. polovině 17. století majitelem statku Zadní Ovenec, později nazývaného Trója. Autorem projektu byl významný barokní architekt Jean Baptiste Mathey, původně malíř, později však výhradně činný jako architekt, původem z Burgundska, který v rámci svého školení cestoval po Evropě a zejména za dvacetiletého pobytu v Římě čerpal ze soudobé barokní architektury. V Čechách byl asi od roku 1675 činný zejména na stavbách arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna a působil i pro církevní řády a další šlechtické objednavatele.

Mathey jakožto významný architekt, seznámený s podněty italského baroka, byl vybrán pro stavbu trojského zámku, ale provádění stavby musel přenechat pražským stavitelům. Stavbu, zahájenou v roce 1679, vedl nejprve Domenico Orsi de Orsini, po jeho smrti ji krátce vedl Antonio Porta a pak ji na 8 let převzal Silvestro Carloni. Mathey zde využil komplikované urbanistické schéma, které vytváří osovou kompozici původně příměstské vily ve vztahu až k Pražskému Hradu. Ikonografický obsah byl nesporně založen na stavebníkově přání: vstup do areálu byl komponován od Vltavy, čestnou branou s vjezdem mezi symetrickými budovami oranžerií, odkud stoupá přístup k zámku na vyvýšené terase s plasticky zdobeným vnějším zahradním schodištěm, z něhož je možný přímý výstup do hlavního sálu. Celá kulisa areálu je uzavřena hospodářskými budovami za zámkem, za nimiž navazovaly tehdy vinice s kaplí na vrcholku svahu a volná krajina. Hrabě Šternberk nechal náročně řešit kromě reprezentačních sálů také konírnu v levé části hospodářských budov. V interiérech byl kladen důraz především na malířské dekorace s mytickými a pak i liturgickými náměty. Celý areál má jednotně řešené vnější fasády a ohradní zdi s bohatým architektonickým i plastickým členěním, doplněné v celé zahradě množstvím především sochařsky zpracovaných detailů a komponent: jsou zde užívány terakotové dekorativní zahradní vázy s víky a plastickým i figurálním dekorem nebo bysty imperátorů, pylony, figurální plastiky, reliéfy, fontány, štukové a malované dekorativní kulisy na ohradní zdi parku, tzv. prospekty, s antikizujícím obsahem i výzdobným aparátem apod.

Výrazným, i když poněkud opomíjeným dekorativním prvkem jsou zahradní prospekty na ohradní zdi zámku: severní a jižní jsou na hlavní ose pod terasou při štěpnici, východní pak na šikmé ose, která protíná zahradu přes štěpnici směrem ke vchodu do vinných sklepů pod zámkem. Autorství můžeme hledat především ve skupině štukatérů, kteří pracovali v hlavní

zámecké budově a zřejmě patřili k širšímu okruhu malíře Giacoma Tencally, který působil v Čechách a je autorem části výmalby přízemí zámku. Výzdobný aparát a náměty souvisejí s okruhem samotného Carpofofa Tencally, který se však až do Prahy nedostal.

Samotné prospekty využívaly heraldickou tematiku a antické motivy v podobě trojdílné kompozice na jižním a severním prospektu a pětídílné kompozice u prospektu s Herkulovými činy: nad nízkým soklem jsou vlastní pole s reliéfním dekorem, rámovaná architektonickými prvky, a pod římsou je široký vlys, zalamovaný dle dolních polí, s vlastní dekorací, celek pak rámuje opět architektonické prvky. Všech pět polí východního prospektu pak rytmizují mělké niky s konchou, v nichž jsou zobrazení Herkulových činů; určitou návaznost můžeme vidět s malbami sálu s motivem Hesperidek. Celá tato dramatická iluzivní kompozice byla polychromovaná a doprovázená materiálovými speciálními efekty.

Předmětem zásahu je východní prospekt v jihovýchodním nároží ohradní zdi, kde dochází k odpadávání především plastických figurálních reliéfních kompozic v mělkých nikách. V současné době je prospekt setrvalé v havarijním stavu. Velká část architektury i sochařské výzdoby vykazuje korozi štuk, v minulosti navíc došlo k vysprávkám z nevhodného materiálu, které jsou uvolněné a pod kterými dochází k destrukci hmoty zdiva, v hloubce zřejmě smíšeného. Lokálně je štuk i odhalené zdivo pokryto krustami, zavlhčené a ve spodních partiích je zasolené, štuk je špatně soudržný se zdivem, uvolněný ve velkých krátech. Do zdiva prospektu proniká voda z podzákladí, ale rovněž z boků (zejména zadní strana, částečně zasypaná náspem pro nástup na lávku) a také prasklinami v horní krycí konstrukci zdiva (spárování vypadané a popraskané) mezi deskami, a rovněž vlivem obvyklých klimatických a atmosférických jevů (děšť, mráz, teplotní výkyvy apod.), které zhoršují stávající poruchy. Štukové dekory narušuje biokoroze, nečistoty a krusty, ale zejména zavlhčení a zasolení, ohrožuje ho i následná krakeláž a trhliny v omítkách a sprášování barevné povrchové úpravy. Pojivo se vyplavuje jak z originálních, tak i z doplněných partií, je patrná odlišnost používaných materiálů pro opravy a různý stupeň degradace omítek i štuků. Celkově lze stav označit jako havarijní, a to i díky zatékání z koruny zdiva – v minulosti zde byly položeny dokonce prejzy.

K jednotlivým podmínkám, jimiž MHMP OPP omezil provedení záměru žadatele:

Podmínka č. 1: Tato podmínka je dána zasypáním části barokní dekorace do terénu, kdy soklové dekorace jsou zachované pod úrovní cesty. Proto by bylo vhodné odkrýt původní situaci terénu a prezentovat celek prospektu. S celkovou úpravou terénu souvisí nebezpečí shromažďování srážkové vody v takto vzniklé budoucí prohlubni, a tím následné výrazné poškozování prospektu. Provedení dvou kopaných sond ověří skutečnou historickou niveletu prospektu a teprve po posouzení těchto sond bude rozhodnuto o eventuální terénní úpravě.

Podmínka č. 2: Součástí koncepce stavebního odvlhčení prospektu není drenážní systém, který by mohl zhoršit podmínky pro pronikání a následné vztlínání vody do zdiva prospektu. Zástupce NPÚ ÚOP PR chce ale provázat drenážní systém, protože dle něj u navazujících úseků zdi bez výzdoby drenáže už v minulosti byly. Vzhledem k tomu budou provedeny kopané sondy, které vyjasní existenci těchto drenáží.

Podmínka č. 3: Podmínka předkládání vzorků čištění, tmelení, retuší, povrchové úpravy, doplňků, konstrukčního zpevnění a povrchové úpravy je vedena nezbytností eliminovat nevhodné detaily, které nejsou patrné v připravované dokumentaci, ale mohou vést ke změnám celkového památkově chráněného výrazu objektu. Dozorová pravomoc MHMP OPP je zakotvena v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Daný postup je také v souladu s požadavkem § 9 odst. 4 písm. c) vyhlášky č. 66/1988, neboť před celkovým provedením prací

umožní zjištění souladu této natolik specifické otázky s požadavky památkové péče, čímž se vyloučí, aby v případě pochybení dodavatele bylo třeba práce provést opětovně jako celek. Podmínka č. 4: Povinné náležitosti závěrečné restaurátorské zprávy, jejíž vyhotovení stanovil MHMP OPP jako základní podmínku pro realizaci restaurování, jsou uvedeny v § 10 odst. 4 vyhlášky Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči.

Podle § 29 odst. 2 písm. b), § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, § 136 odst. 1 a § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, je toto závazné stanovisko úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto závaznému stanovisku **nelze** v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, **podat samostatné odvolání**, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím. Pokud toto závazné stanovisko znemožňuje vyhovět výše uvedené žádosti, příslušný stavební úřad v souladu s ustanovením § 149 odst. 3 správního řádu nebude provádět další dokazování a žádost zamítne. **Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání**, které umožní, aby bylo v souladu s ustanovením § 149 odst. 4 správního řádu přezkoumáno toto závazné stanovisko.

Mgr. Jiří Skalicý
ředitel odboru

podepsáno elektronicky

Rozdělovník:

- I. Doručuje se prostřednictvím datové schránky
Galerie hlavního města Prahy, Staroměstské náměstí 605/13, 110 00 Praha 1
- II. Na vědomí
OVýs ÚMČ Praha 1
NPÚ ÚOP PR